

Становище на „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД по проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката

Целта на настоящите предложения за изменения на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката („Законопроект“), предложен за обществено обсъждане в Портала за обществени консултации на 27.07.2023 г., е да се детайлизира регулацията във връзка с прекратяването на ролята на Националната Електрическа Компания ЕАД („НЕК“) като обществен доставчик и по-конкретно изпълнението на задълженията му по споразумения за изкупуване на ел. енергия, да се даде възможност за сключване на договори за продажба на ел. енергия извън организирания борсов пазар и определяне на срока на „споразуменията за изкупуване на енергия“, както и да се уеднакви терминологията, използвана в Законопроекта.

I. По отношение на прекратяване на ролята на НЕК като обществен доставчик и изпълнение на задълженията му по споразумения за изкупуване на електрическа енергия

Съгласно чл. 93а, ал. 1 от Законопроекта: *„Енергийно предприятие, титуляр на лицензия за обществена доставка на електрическа енергия преди влизане в сила на този закон (бел. ред. НЕК) изкупува електрическа енергия по договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия в качеството му на търговец на електрическа енергия“.*

Нашето разбиране е, че при влизане в сила на така формулирания текст на разпоредбата на чл. 93а, ал. 1 от Законопроекта, НЕК ще продължи да изкупува електрическата енергия от производители, с които е сключил споразумения за изкупуване на електроенергия („СИЕ“) (подобно на СИЕ между „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД и НЕК, което изтича на 24.02.2024 г.) до изтичане на срока им, но в качеството си на търговец, а не на обществен доставчик.

С оглед горното, считаме за препоръчително текстът на разпоредбата на чл. 93а, ал. 1 от Законопроекта да бъде допълнен по следния начин: *„Енергийно предприятие, титуляр на лицензия за обществена доставка на електрическа енергия преди влизане в сила на този закон, изкупува електрическа енергия по договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия в качеството му на търговец на електрическа енергия **при същите условия и до изтичането на срока на съществуващи споразумения за изкупуване на електрическа енергия, сключени между енергийното предприятие и производители на електрическа енергия**“.*

II. Възможност за сключване на договори за продажба на ел. енергия извън организиран борсов пазар и определяне на срока на „споразуменията за изкупуване на енергия“

Според нас е необходимо да отпадне задължението за производителите на електрическа енергия да търгуват единствено на организиран борсов пазар, тъй като това задължение поставя в

неравнопоставена позиция част от участниците на пазара на електроенергия и ограничава техните възможности за договаряне.

В допълнение на това следва да се отбележи, че Законопроектът от една страна теоретично премахва монопола по отношение на организирането на борсов пазар за покупко-продажба на електрическа енергия в Република България, но от друга страна на практика разширява неговия обхват, тъй като в Европейския съюз единствено Германия има два борсови оператора, т.е. енергийният пазар от търговска гледна точка предполага съществуване на един борсов оператор, дори без да е налице монопол. Също така с настоящите предложения за редакция на ЗЕ практически се разширява обхвата на задължението на производителите да търгуват на организиран борсов пазар, видно от пар.19, чл. 93а, ал. 2 от Законопроекта, който предвижда, че *„Дългосрочни договори, като споразумения за закупуване на електрическа енергия или други подобни споразумения със същия или еквивалентен предмет или ефект, включително допълнителни споразумения за продължаване срока на действащи договори, се сключват само за закупуване на електрическа енергия от нискоемисионни източници през организиран борсов пазар“*.

С това предложение се изключва всякаква възможност дори нискоемисионните производители да търгуват дългосрочно извън организиран борсов пазар, като същевременно се премахва възможността производители, които не са нискоемисионни, да сключват сделки с период на доставка над 5 години (които ще се търгуват дългосрочно до 5 години на екран Двустранни договори под термина „дългосрочни продукти“ съгласно пар. 27, чл. 103, ал. 2, т. 7 от Законопроекта).

III. Уеднаквяване на терминологията, използвана в Законопроекта

Считаме, че използваната терминология в Законопроекта по отношение на търгуваните продукти на борсов сегмент Двустранни договори (краткосрочни и дългосрочни продукти), както и по отношение на дългосрочните договори води до объркване относно вида продукти и същността на дългосрочните договори. Видно от определението в Законопроекта в пар. 1, т. 55б от Допълнителните разпоредби: *„Споразумения за закупуване на енергия“ са дългосрочни договори, сключени между производители на електрическа енергия с произход от нискоемисионни източници, и крайни снабдителни и/или търговци, които снабдяват битови крайни клиенти“*, но в енергийна практика този термин се използва и за дългосрочни договори (power purchase agreements), които не се отнасят единствено до нискоемисионни източници. Освен това дългосрочните продукти, които ще продължат да се търгуват на пазарен сегмент Двустранни договори също по своята същност представляват дългосрочни договори, което обаче не е пояснено в Законопроекта. Нещо повече, предложението за създаване на „специален сегмент на платформата за двустранни договори на организиран борсов пазар“ съгласно предложението в пар.27 от Законопроекта, показва неразбиране за организацията на борсовия пазар и оперираните от оператора сегменти, тъй като „Двустранни договори“ е сегмент (платформа), на която се съдържат екрани (екран Търгове, екран Непрекъсната търговия), които представляват различни видове способи за търгуване. В тази връзка не става ясно нов сегмент ли ще бъде създаван на борсовия пазар или нов екран на сегмент Двустранни договори. И при двете положения, както и

при неизрядната терминология, не става ясно кой продукт (договор), краткосрочен или дългосрочен, ще се търгува на кой екран/сегмент, опериран от Борсовия оператор.

В тази връзка считаме, че, следва да се диференцират и понятията „дългосрочни продукти“ по смисъла на пар. 27, чл.103, ал. 2, т. 7 от ЗЕ от Законопроекта, които следва да бъдат търгувани на сегмент „Двустранни договори“, тъй като не става ясно кой продукт ще бъде считан за краткосрочен и кой за дългосрочен.

IV. Отпадане на задължение за вноски във Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ („ФСЕС“)

Считаме, че е необходимо да отпадне задължението производители от конвенционални източници да дължат ежемесечно вноски в размер на 5 на сто във ФСЕС от приходите от продадената електрическа енергия.

Предвид измененията в Законопроекта, които предвиждат пълна либерализация на пазара на едро на електрическа енергия, според нас е необосновано производителите на електрическа енергия да са задължени да внасят 5 на сто от приходите от електроенергия във ФСЕС ежемесечно, след като този тип производители ще бъдат задължени да продават произведената електрическа енергия изцяло на организирания борсов пазар. Считаме, че това задължение нарушава конкуренцията на енергийния пазар, тъй като поставя в неравнопоставена позиция част от участниците на пазара на електроенергия и ощетява неправомерно производителите на електрическа енергия от конвенционални източници, предвид, че както производители на ел. енергия от конвенционални източници, така и ВЕИ производители с обекти, въведени в експлоатация след 1 януари 2021 г. (които са изключени от обхвата на задължението, предвидено в чл. 36е, ал. 1, т. 1 от ЗЕ) ще бъдат задължени да търгуват дългосрочно единствено на организиран борсов пазар по силата на предвидените в Законопроекта изменения.

28.08.2023

Гр. София

С уважение,

Васил Щонов
Изпълнителен директор
КонтурГлобал Марица Изток 3 АД

